

**Juhendmaterjal eelprojekti koostamiseks Ühtekuuluvusfondi
2021-2027 rahastamisperioodi meetme „Kombineeritud
sademeveesüsteemide, sealhulgas lahkvoolsete
sademeveesüsteemide rajamine“ projekti rahastamistaotluse lisana**

1 Sissejuhatus juhendi kasutajale

Juhend on koostatud Kliimaministeriumis. Juhendi eesmärk on anda taotlejaile ja projekti koostajaile suunised eelprojekti koostamiseks Ühtekuuluvusfondi 2021–2027 rahastamisperioodi meetmest „Kombineeritud sademeveesüsteemide, sealhulgas lahkvoolsete sademeveesüsteemide rajamine“ toetuse taotlemisel.

Eelprojekt on määruse „Kombineeritud sademeveesüsteemide, sealhulgas lahkvoolsete sademeveesüsteemide rajamiseks toetuse andmise tingimused ja kord perioodil 2021-2027“ (edaspidi TAT) kohaselt taotluse kohustuslik lisa. Juhendi järgimine on vajalik selleks, et vältida projekti koostamisel vigu, mis võivad hiljem viia taotluse rahastamata jätmiseni. Eelprojektile ei kohaldata majandus- ja taristuministri 17. juuli 2015. a. määruse nr 97 „Nõuded ehitusprojektile“ esitatud nõudeid. Eelprojekti mõiste on juhendis kasutusel TAT § 9 lg 2 punkti 9 tähenduses.

Kui taotlejal on koostatud ehitusprojekt põhi- või tööprojekti tasemel, mis ei sisalda juhendis küsitud infot, siis lisatakse puuduolev info koos viidetega juhise punktidele taotluse vormil leheküljele „Sisu“ ja täiendavat dokumenti ei ole vaja koostada.

Juhendi järgimine on kvaliteetse taotluse koostamise eelduseks ning tagab, et taotluses planeeritud lahendus on keskkonnakaitseliselt ja majanduslikult sobivaim. Taotluses ja eelprojekti kavandatud tegevused ei tohi olla vastuolus projekti asukohajärgse kehtiva ühisveevärgi ja –kanalisatsiooni arendamise kavaga.

2 Üldosa

Selles alapunktis tuuakse välja projekti täpne nimetus ja esitatakse andmed projekti tellija kohta: nimi, aadress, telefoni number, e-posti aadress, kontaktisik. Kui eelprojekt on koostatud konsultandi või projekterija poolt, siis esitatakse andmed ka projekti koostaja kohta.

Alapunktis kirjeldatakse piisava täpsusega projekti asukohta. Nimetatakse küla, vald ja maakond, kus projekti tegevused toimuvad.

Kui olemasoleva olukorra kirjeldus on kajastatud ühisveevärgi ja –kanalisatsiooni arendamise kavas, ei ole tarvis teavet dubleerida. Piisab konkreetsete viidete lisamisest arendamise kavale lehekülje nr ja alapealkirja täpsusega. Kui vajalik teave ühisveevärgi ja –kanalisatsiooni arendamise kavas puudub või esineb hajutatult, esitatakse see alapunktis koondatult, et oleks võimalik projektieelsest olukorrast ülevaade saada.

Selles alapunktis kirjeldatakse üldiselt projekti piirkonda. Antakse lühike ülevaade projekti piirkonna looduslikest tingimustest ja olemasolevatest sademevee kogumise lahendustest.

3 Projektlahenduse valimine

Alapunkti eesmärk on selgitada sademeveesüsteemide ehitamise või rekonstrueerimise vajadust.

Peatüki sissejuhatuses esitatakse kokkuvõtte planeeritavatest tegevustest ja projekti mõjuala kirjeldus ning kirjeldatakse tegevuste eesmärki. Märgitakse elanike arv, kes elavad maa-alal, kust sademed projekti tulemusel kokku kogutakse või immutatakse (projekti mõjuala). Projekti mõjuala hulka arvestatakse vastavat sademevee (alam)valgala, mille tarbeks rajatakse toetuse abil taristu (sh looduspõhised lahendused).

Projekti mõjualast lisatakse kaart joonisena eelprojekti dokumendis ning mõjuala ruumikuju eraldi failina (GDB, SHP või TAB).

Kui rajatud taristuga lahendatakse sademevee probleem asukohas, kuhu jooksevad kokku mitme (alam)valgala sademeveed, siis arvestatakse selle mõjuala hulka kõik asjakohased alamvalgala.

Kui projektiga ehitatakse ühisvoolne kanalisatsioon ümber lahkvoolseks, arvestatakse mõjualaks alamvalgala, kust projekti raames ehitatud lahkvoolne kanalisatsioon sademed kogub.

Alapunktis kirjeldatakse täpsemalt projektiga hõlmatavaid rajatisi. Kui projekt hõlmab mitut erinevat sademeveesüsteemi olulist osa (nt torustikke ja imb- või viibesüsteeme), esitatakse teave iga osa kohta eraldi alapunktis. Kui projekt hõlmab mitut asulat, esitatakse teave iga asula kohta eraldi alapeatükis. Kui olevaid rajatisi kavatakse likvideerida, kirjeldatakse ka planeeritavaid likvideerimistöid.

4 Alternatiivide analüüs

Arvestades olemasolevat olukorda, rajatiste seisundit ning kliimamuutusi, analüüsitakse ja võrreldakse erinevaid tehnilisi ja tehnoloogilisi alternatiive. Lahkvoolse kanalisatsioonisüsteemi rajamisele on alternatiiviks kogu piirkonnale langeva sademevee immutamine pinnasesse vastavate maastikuelementide (imbkraavid, -pargid, lodud jms) väljaehitamise abil. Sademevee torustikele on alternatiiviks ka lahtised kanalid ja kraavid. Kui alternatiivid ei ole asjakohased, tuleb seda põhjendada.

Alternatiivide analüüsis tuleb käsitleda rajamise maksumust ning eksploatatsioonikulu rajatiste amortisatsioonijärgse jooksul. Nii rajamismaksumus kui hoolduskulud tuleb välja tuua sellise detailsusega, et on võimalik hinnata nende vastavust turuolukorrale. Rajamise maksumus tuleb lahti kirjutada tehnoloogiliste osade kaupa.

Analüüsi põhjal valitakse **majanduslikult soodsaim** alternatiiv, mis tagab eesmärgi.

Alternatiivide analüüsi ei või koostada isik, kes on seotud projektis kavandatud tehnoloogia (sademevee kogumise, puhastamise või immutamise seadmed) tarnimise või maale toomisega.

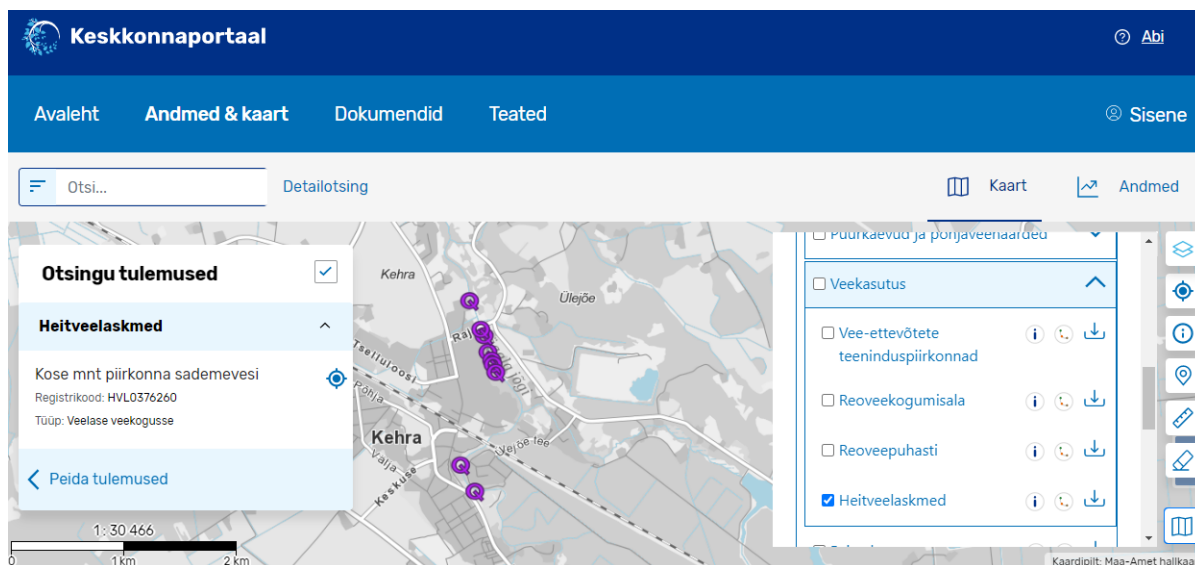
5 Planeeritavad tegevused

Selles alapunktis tuuakse ära projekti kogumaksumus, projekti mõjualal elavate inimeste arv ning kokkuvõtte planeeritud tegevustest asulate kaupa.

Kui eelprojekt koostatakse mitme asula peale, peab olema võimalik selgelt ja üheselt eristada, millised tegevused millises asulas toimuvad ja millised on mõjualades elavate inimeste arvud eraldi iga mõjuala kaupa. Kui mõjuala elanike arvu kohta puuduvad täpsemad andmed, määratakse mõjuala elanike arv mõjuala ruumikuju ja rahvastikutiheduse 1 km x 1 km ruutkaardi¹ abil.

Peatükis kirjeldatakse planeeritavaid tegevusi – millised seadmed ja ehitised (sh rajatised) rekonstrueeritakse ja/või rajatakse, nimetatakse valitud tehnoloogiad.

Esitatakse teave selle kohta, kas projekt toimub mõnel looduskaitse alal või selle läheduses ning kas ja millised veekogud asuvad projekti piirkonnas või selle ümbruses. Kui projektiga vähendatakse avariivoolusid reoveepuhastist või sademeveega muul moel veekogusse kanduvat koormust, siis kirjeldatakse, missuguseid veekogusid projekti tulemusena mõjutatakse ning missugune on projekti tulemuste mõju. Veekogudele avalduva mõju kirjeldamisel tuleb lisaks veekogu nimele tuua ära ka veekogum ja veekogumi kood. Infot veekogude ja kogumite kohta saab veemajanduskavadest, veekogumite seisundite vahetunnangutest ja Keskkonnaportaalist (Joonis 1).

Joonis 1. Sademevee väljalaskme otsing Keskkonnaportaali kaardilt. Sobival otsingutulemusel klikkides avanevad objekti põhianndmed, sh suubla nimi.

Lisaks kirjeldatakse meetmeid, mida võetakse kasutusele keskkonnareostuse vältimiseks ning loodusressursside ratsionaalseks kasutamiseks. Nähakse ette nõuded keskkonnaohtlike objektide ja materjalide likvideerimistöodele ning jäätmekäitlusele.

¹ Rahvastikutiheduse ruutkaardi kirjeldus ja allalaadimise võimalused on kättesaadavad Eesti statistika andmebaasist:

https://metadata.geoportaal.ee/geonetwork/inspire/eng/catalog.search#/metadata/stat_rahvastikutihedus

Lisa 1. Projekti eelarve ja tööde mahud

Esitatakse tööde mahtude tabel koos eelarvega. Mahtude tabel peab olema lahti kirjutatud piisava detailsusega, et oleks võimalik hinnata eelarve vastavust turusituatsioonile.

Lisa 2. Joonised

Esitada tuleb järgmised joonised:

- Projektiala ülevaateplaan, kus on kajastatud rekonstrueeritavad ja rajatavad sademevee rajatised, joonise mõõtkava valida selliselt, et kogu projektiala mahuks ühele joonisele. Joonisel peab kajastuma ka projekti mõjuala ehk sademevee valgla, kust rajatavad seadmed koguvad sademevee.
- Torustike rajamise või rekonstrueerimise projekti puhul plaan mõõtkavas vähemalt 1:1000 (soovitav on märkida joonisele ka peamagistraalide läbimõõdud, kalded ja materjal).
- Sademevee puhasti, imb- ja/või viibesüsteemi puhul ülevaateplaan, mille mõõtkava valida selliselt, et kogu rajatise territoorium mahub ühele joonisele.
- Sademevee puhasti, imb- ja/või viibesüsteemi tehnoloogiline skeem.